

До разової спеціалізованої вченої ради
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри адміністративного права і процесу, доктора філософії в галузі права Пісоцької Каріни Олександрівни на дисертаційне дослідження Проценко Олени Вікторівни на тему: «Систематизація суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі: адміністративно-правовий аспект» подане, на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Актуальність обраної теми. Проблематика домашнього насильства, гендерно зумовленого насильства чи насильства за ознакою статі є однією з найбільш актуальних соціальних викликів. Вона охоплює не лише приватну сферу життя, але й має системний вплив на суспільні відносини, правопорядок та розвиток держави. Насильство за ознакою статі руйнує базові соціальні інститути – сім'ю, крім того, створює довготривалі наслідки для психічного та фізичного здоров'я постраждалих. Гендерно зумовлене насильство відображає глибинні стереотипи та нерівність у суспільстві, що перешкоджає реалізації принципів прав людини та верховенства права.

Дисертаційна робота Проценко О. В. присвячена проблемам систематизації суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в адміністративно-правовому аспекті.

Тема роботи та обґрунтування її актуальності визначили мету дослідження, яка полягає у визначенні сутності, підстав та особливостей адміністративно-правових аспектів систематизації суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі, а також визначенні перспектив її удосконалення.

Актуальність також підтверджується тим, що підготовка даного дослідження здійснювалась відповідно до Рамкової стратегії з охорони здоров'я і безпеки праці ЄС на 2021–2027 роки, Указу Президента України від 30 вересня 2020 р. № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на

період до 2030 року, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1128 «Про схвалення Концепції комунікації у сфері гендерної рівності», п. 1.1 Розділу 1 «Пріоритетних напрямків фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права», затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 р. № 12-21.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дослідження Проценко О. В. є прикладом цілісного наукового дослідження, виконаного з використанням відповідних методів пізнання, що дозволило реалізувати поставлені у вступі цілі та завдання.

Зокрема, дисертанткою був використаний діалектичний метод, який надав можливість розкрити досліджувані у дисертації проблеми в єдності їхньої форми та змісту. За допомогою логіко-семантичного методу було визначено поняття і зміст насильства за ознакою статі (підрозділ 1.1), поглиблено понятійний апарат наукового доробку щодо особливостей системи запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні, а також реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень суб'єктами запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні (підрозділи 2.1, 2.4). Компаративний метод (підрозділи 2.3, 3.1) був застосований для аналізу національного законодавства, а також порівняльно-правового аналізу відповідних норм зарубіжного законодавства та актів міжнародного права. Структурно-логічний метод був використаний дисертанткою для характеристики діяльності окремих суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні (підрозділи 2.2, 2.3). За допомогою методів класифікації та групування систематизовано суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні (підрозділ 1.3). Статистичний метод дозволив авторці опрацювати напрями оптимізації системи суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні (підрозділ 3.2). Аналітичний метод сприяв окресленню стану правового регулювання

запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні (підрозділ 1.2).

Загалом, робота складається із анотації, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Емпіричною та інформаційною базою дослідження є статистичні матеріали, відомості з єдиного державного реєстру судових рішень, аналіз політико-правової публіцистики, а також довідкових видань. Дисертанткою також був використаний особистий досвід практичної роботи в територіальних підрозділах Національної поліції.

Послідовне формулювання дослідницьких завдань забезпечило не лише глибокий аналіз об'єкта (суспільні відносини, що виникають у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі) й предмета (систематизація суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі) дисертації, а й стало підґрунтям для розробки авторкою узагальнень та пропозицій.

Задля досягнення мети авторкою послідовно було сформульовано низку наукових завдань, які забезпечили не тільки змістовний теоретичний аналіз досліджуваних об'єкта дослідження (суспільні відносини, що виникають у процесі адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України) та його предмета (форм, методів та засобів адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України), а й сприяли опрацюванню дисертанткою висновків та рекомендацій.

Ознайомлення з текстом дисертації свідчить, що всі поставлені завдання здобувачкою реалізовано в повному обсязі та на високому науково-теоретичному рівні. Визначення об'єкта й предмета дослідження виконано коректно та не викликає жодних зауважень.

У **першому розділі** дисертаційного дослідження проаналізовано теоретико-правові засади систематизації суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні, досліджено насильство за ознакою статі як об'єкт адміністративно-правового запобігання та протидії в Україні,

а також здійснено аналіз правового регулювання запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні; розкрито методологію систематизації суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні.

Другий розділ дисертації присвячено аналізу системи запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні, виокремлено організаційні особливості системи запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні, охарактеризовано принципи діяльності суб'єктів, а також форми і методи системного підходу до запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні, проаналізовано реалізацію адміністративно-юрисдикційних повноважень суб'єктами запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні.

У **третьому розділі** сформульовано пропозиції щодо вдосконалення діяльності суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні. Проаналізовано досвід зарубіжних держав щодо систематизації суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі та напрямки оптимізації системи суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Україні.

У роботі окреслено ключові проблеми нормативного регулювання та запропоновано авторські рекомендації й пропозиції, спрямовані на вдосконалення правового забезпечення у відповідній сфері суспільних відносин. Висновки вирізняються цілісністю, логічною структурою та належною аргументованістю, відповідають поставленим меті й завданням дослідження та містять значущі теоретичні узагальнення й практичні положення щодо розглянутої проблематики. У роботі містяться й інші слушні положення, висновки та пропозиції.

Разом з тим, визнаючи загалом належний науково-теоретичний рівень дисертаційної роботи Проценко О. В. та її практичне значення, слід зазначити, що це не виключає критичного підходу до окремих висновків та пропозицій здобувачки, зокрема:

1. У дисертаційному дослідженні майже відсутні судові рішення та статистика щодо притягнення до відповідальності за вчинення домашнього та гендерно зумовленого насильства, водночас дисертантка зазначала про обрання для емпіричної бази рішення з судового реєстру.

2. Вважаємо, що в деяких підрозділах дисертація перевантажена поглядами та думками інших авторів, що здійснювали дослідження в даній сфері, які необхідно було б конкретніше взаємопов'язати з позицією дисертанта, адже це дещо ставить власні авторські здобутки (розробки) на другий план. Наприклад, розгляд поняття «домашнього насильства» (підрозділ 1.1, с. 54-58 тощо).

3. Авторкою у межах дослідження зарубіжного та міжнародного досвіду щодо систематизації суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі були досліджені переважно роботи вітчизняних науковців. Однак з огляду на предмет та задачі дослідження в даному підрозділі доцільно було б зробити акцент на працях саме зарубіжних вчених.

4. Вважаємо, що в межах дослідження проблематики і надання рекомендацій було б доцільно запропонувати конкретні зміни до положень законодавства, що регулюють діяльність суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі. Зокрема, це закони України: «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» тощо.

Водночас висловлені зауваження характеризують багатоаспектність і складність проблеми, що досліджується здобувачкою, і яка ще потребує свого подальшого вдосконалення, а тому наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного Проценко О. В. дослідження.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Проценко Олени Вікторівни на тему: «Систематизація суб'єктів запобігання та протидії насильству за ознакою статі: адміністративно-правовий аспект» являє собою закінчену науково-дослідну працю, що

відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Кваліфікаційна наукова праця містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі адміністративного права, що в сукупності сприяють розв'язанню конкретних наукових задач, має істотне значення для науки, відповідає вимогам п.п. 10-11 Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а отже, її авторка Проценко Олена Вікторівна, за результатами позитивного захисту у спеціалізованій вченій раді заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

**Доцент кафедри
адміністративного права і процесу
ННІ ПФППД НПУ ДДУВС,
доктор філософії в галузі права**

Каріна ПІСОЦЬКА

Підпис Пісоцької К.О. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН